

УЖГОРОД

У стінах величного Ужгородського замку відбулося загальноміське свято на честь найуспішніших цьогорічних випускників закладів загальної середньої освіти. Це був день, коли в центрі уваги – юні ужгородці, які своєю наполегливістю та знаннями доводять: нове покоління здатне змінювати світ. Свято розпочалося із хвилини мовчання – вшанували полеглих Героїв, завдяки яким хлопці та дівчата мають змогу вчитися, мріяти й досягати висот.

Привітали випускників, педагогів та батьків заступник начальника обласної військової адміністрації Юрій Гузинець, голова Закарпатської обласної ради Роман Сарай, міський голова Ужгорода Богдан Андрійв, його заступник Іван Завидняк, а також очільниця управління освіти Ужгородської міської ради Наталія Баранюк.

Особливу увагу під час урочистостей приділили випускникам, які показали найвищі результати на національному мультипредметному тесті – їх цьогоріч 15.

Закінчення на стор. 2.

НОВЕ ПОКОЛІННЯ ЗДАТНЕ ЗМІНИТИ СВІТ

В Ужгороді привітали найкращих випускників 2025 року – тих, хто вже нині творить майбутнє України

У час, коли свобода та незалежність українського народу щодня випробовуються на міцність, День Конституції набуває ще глибшого змісту. Це нагадування про ті цінності, які лежать в основі нашої державності – демократію, суверенітет, права і свободи людини. І саме за них нині борються українські воїни на фронті.

УКРАЇНА ВІДЗНАЧИЛА ДЕНЬ КОНСТИТУЦІЇ

– 29 років ухваленню
Основного Закону
нашої держави

В Ужгороді урочистості з нагоди Дня Конституції відбулися 28 червня на площі Богдана Хмельницького, участь у них взяли керівники області та міста, військові, дипломати, духовенство, представники громадськості. Під виконання Гімну Заслуженим академічним Закарпатським народним хором відбулася церемонія підняття Державного Прапора України.

Особливим символом цього місця є викарбувані на стелі слова зі статей Конституції:

Стаття 1: «Україна є суверенна і незалежна, демократична, соціальна, правова держава».

Стаття 21: «Усі люди є вільні і рівні у своїй гідності та правах».

Права і свободи людини є невідчужуваними та непорушними».

Ці слова – не просто норми права. Це – фундамент нашої нації, за який ми бореми, і який обов'язково відстоїмо. **СЛАВА УКРАЇНІ!**

ПОНАД 110 ДІТЕЙ ВИРУШИЛИ НА МІЖГІРЩИНУ В ЛІТНІЙ ТАБІР

«Super Star Camp» від ГО «Європейська школа»

Упродовж 7-ми днів діти не лише оздоровлюватимуться в горах. На них чекає робота в команді, яка розвиватиме лідерські здібності, формуватиме патріотичні навички, вчитиме правильній поведінці в гірській місцевості й дасть змогу насолодитися рідною природою, – розповів керівник ГО «Європейської школи» Борис Чернявський.

Міський голова Богдан Андрійв разом із начальницею управління культури, молоді та спорту Аллою Чернобук зичили дітям позитивних емоцій і вдалого відпочинку, який би дав можливість із новими силами підготуватися до початку навчального року. Також Богдан Євстафійович подарував спортивний інвентар, кожному фірмову кепку й побажав, щоб вдалося знайти за ці дні добрих друзів у таборі.

Захід проходить і за сприяння Управління у справах культури, молоді та спорту Ужгородської міської ради.

КООРДИНАЦІЮ ДІЙ ЩОДО БОРОТЬБИ ЗІ СТИХІЙНОЮ ТОРГІВЛЕЮ

обговорили в Ужгородській міській раді

Також говорили і про впорядкування прилеглих територій біля ринків – днями відбулася нарада під головуванням міського голови Богдана Андрієва.

ласті; Ужгородської державної податкової інспекції ГУ ДПС у Закарпатській області, управління економічного розвитку міста, управління контролю за благоустроєм та дотримання ПДР у частині стоянки та зупинки Ужгородської міської ради.

покупців. Ще одна проблема – захаращення громадських територій, стихійна торгівля створює незручності для пішоходів і транспорту, блокує тротуари та дороги. Крім того, це ще й порушення конкурентного середовища: офіційні підприємці сплачують податки, а «стихійники» – ні, що створює нерівні умови.

У міській раді наголосили на необхідності посилення контролю, спільної відповідальності та активнішої взаємодії між адміністраціями ринків, правоохоронцями й міськими службами для недопущення несанкціонованої торгівлі на вулицях.

Представники ринків підтвердили готовність до співпраці з профільними службами міськради та правоохоронцями для розв'язання ситуації.

Наголосили на основних проблемах стихійної торгівлі.

Найперше – порушення санітарних норм, адже продукти продаються без дотримання температурного режиму, гігієни та ветеринарного контролю, а це потенційна загроза здоров'ю

Участь у зустрічі взяли представники ринку «Альбійон», ринку на вул. Павла Чубинського, 4а, ринку на вул. Павла Чубинського, 16 (П'яний ринок), «Нового ринку», а також ринку на площі Корятовича (Зелений базар); Ужгородського районного управління поліції ГУ Національної поліції в Закарпатській області; Ужгородського районного управління Держпродспоживслужби в Закарпатській об-

Урочистості з цієї нагоди об'єднали музейників, науковців, митців, духовенство, представників влади та небайдужих ужгородців.

УЖГОРОДСЬКИЙ СКАНСЕН СВЯТКУЄ 55 РОКІВ

Історія Закарпатського музею народної архітектури та побуту бере початок від 1965 року, коли при Закарпатському краєзнавчому музеї створили відділ народного зодчества та етнографії. Його співробітники заклали підґрунтя для створення майбутнього скансену – досліджували територію, проводили експедиції селами Закарпаття в пошуках архітектурних та побутових об'єктів. А 27 червня 1970-го року заклад уперше відчинив свою браму для відвідувачів.

Сьогодні фонди музею налічують близько 20 тисяч одиниць зберігання. Це колекції народного текстилю, кераміки, дерев'яної пластики, лозоплетіння, писанкарства, металевих виробів і мистецьких творів. Щороку вони поповнюються новими унікальними експонатами – зокрема традиційним вбранням, декоративно вишивкою, предметами побуту. Частина з них експонується в

інтер'єрах житлових споруд скансену.

Колектив, яких очолює Василь Коцан, привітали та вручили почесні грамоти, зокрема, представники Закарпатської обласної військової адміністрації, обласної ради та Ужгородської міської ради. Від імені міського голови Богдана Андрієва музейників привітала начальниця управління у справах культури, молоді та спорту Ужгородської міської ради Алла Чернобук, подякувала за віддану працю

та вручила грамоту директору музею Василю Коцану.

За 55 років музей став не лише скарбницею народної культури, а й живим простором, де традиції зберігаються, осмислюються і передаються наступним поколінням. Усе це – результат щоденної, невидимої для більшості, але вкрай важливої праці музейників, які дбайливо плекали і продовжують зберігати духовну спадщину Закарпаття.

Із сумом повідомляємо, що за даними КП Ужгородський комбінат комунальних підприємств» від 25 червня по 1 липня ПІШОВ ІЗ ЖИТТЯ 21 УЖГОРОДЕЦЬ:

Пелих Алла Володимирівна 1950 р.н.
Дадонova Світлана Олександрівна 1953 р.н.
Макар Магдалина Йосипівна 1946 р.н.
Клайзнер Ганна Йосипівна 1949 р.н.
Риляк Михайло Михайлович 1962 р.н.
Желізка Сергій Михайлович 1985 р.н.
Бутенко Лариса Миколаївна 1938 р.н.
Касич Михайло Михайлович 1945 р.н.
Герцуська Олена Василівна 1956 р.н.
Бойко Олена Володимирівна 1964 р.н.
Линець Наталія Василівна 1963 р.н.

Пишка Михайло Васильович 1948 р.н.
Олексієнко Софія Теодорівна 1945 р.н.
Янчик Магдалина Войтехівна 1949 р.н.
Ісаков Олексій Миколайович 1949 р.н.
Таборов Борис Володимирович 1957 р.н.
Лішишин Петро Якович 1930 р.н.
Токар Юрій Юрійович 1941 р.н.
Гвоздецький Сергій Михайлович 1986 р.н.
Йовнаш Василь Олександрович 1958 р.н.
Лазорик Михайло Михайлович 1940 р.н.
ХАЙ ЗЕМЛЯ ЇМ БУДЕ ПУХОМ...

НОВЕ ПОКОЛІННЯ ЗДАТНЕ ЗМІНИТИ СВІТ

В Ужгороді привітали найкращих випускників 2025 року – тих, хто вже нині творить майбутнє України

Закінчення. Початок на стор. 1.

За 200 балів із одного предмета вони отримали сертифікати на грошову винагороду в розмірі 25 000 гривень: Ужгородський ліцей № 3: Артем Музалевський (українська мова);

Ліцей № 5 ім. Івана Чендея: Валерія Мітряєва (українська мова),

Вадим Афанасьєв (математика), Софія Богдан (українська мова),

Лівія Геба (англійська мова), Арсеній Леню (історія України);

Ліцей № 8: Олександра Маркіна (математика);

Ліцей «Інтелект»: Ірина Мільович (англійська мова);

Ліцей «Імідж»: Надія Мельник (математика);

Ліцей ім. Т. Г. Шевченка: Анастасія Грибова (англійська мова);

Ліцей ім. Августина Волошина: Юліанна Дмитрук, Максим Мигалина (англійська мова), Дмитро Якубець (математика).

Окремо відзначили двох випускниць, які досягли найвищого результату одразу з двох предметів і отримали сертифікати на 50 000 гривень:

Софія Деменко (українська та англійська мови) – ліцей № 5 ім. Івана Чендея;

Дар'я Густі (українська та англійська мови) – ліцей ім. Т. Г. Шевченка.

Разом з учнями подяки отримали й ті, хто стоїть за їхніми досягненнями – вчителі. За високий рівень підготовки випускників педагоги були нагороджені сертифікатами на 10 000 гривень.

Серед них:

Ліцей № 3: Щербей Ярославна Владиславівна;

Ліцей № 5 ім. Івана Чендея: Мандриченко Любов Михайлівна, Дако Лариса Іванівна, Білак Оксана Іванівна, Трещак Марія Іванівна, Каленіченко Марія Костянтинівна, Кіштулинець Богдан Михайлович;

Ліцей № 8: Зарванська Вікторія Вікторівна;

Ліцей «Інтелект»: Галас-Томишин Анастасія Володимирівна;

Ліцей «Імідж»: Вашук Світлана Георгіївна;

Ліцей ім. Т. Г. Шевченка: Трохимець Євгенія Йосипівна, Бізіля Катерина Михайлівна, Радецькі Марія Михайлівна;

Ліцей ім. Августина Волошина: Янкович Руслана Ярославівна, Копач Лілія Олександрівна, Струк Світлана Василівна.

Свято стало гарною можливістю сказати «дякую» тим, хто старанно вчився і тихо щодня вчив. Попереду в молоді – нові етапи, нові виклики й можливості. А цей день залишиться приємним спогадом про шкільні роки та перші великі успіхи.

...
– Попри війну, повітряні тривоги, ці діти здобули перемоги, які надихають і дають надію всій Україні.

Цього року 993 учні завершили шкільне навчання в Ужгороді. Із них 178 отримали свідоцтва з відзнакою – результат великої праці, сили характеру й віри в себе.

15 випускників закладів освіти Ужгорода склали НМТ на 200 балів! Двоє з них – одразу із двох предметів. Це справжній подвиг у час, коли багато хто щодня виборює не лише знання, а й можливість навчатися взагалі. Ми вже котрий рік поспіль мотивуємо таких випускників фінансово.

Щиро дякую кожному вчителю, батькам, які підтримували дітей у непростому шкільному марафоні. Дякую управлінню освіти міської ради та особисто його керівниці Наталії Баранюк, дякую директорам шкіл за пророблену велику роботу.

Дякуємо Збройним Силам України за можливість нашим дітям навчатися, мати надію і відсвяткувати завершення ще одного непростого навчального року.

Дорогі випускники! Ви вже зробили великий крок у доросле життя. І ми віримо: попереду в кожного з вас буде ще не один успіх, ще не одна перемога.

Нехай ваша дорога буде світлою. Нехай у серці завжди живе любов до України. Нехай чимшвидше настане мир і справедлива перемога.

Пишаємося вами, наші любі діти! – сказав **Ужгородський міський голова Богдан Андрієв.**

ФОТОФАКТ

У Центрі гуманітарної допомоги "Совине гніздо" минулого тижня внутрішньо переміщені особи, зареєстровані в Ужгороді, отримали:

- 40 пакетів із наборами для дітей віком до 2 років;
- 80 хлібин.

Протягом тижня волонтери видавали одяг, взуття, постільну білизну та посуд (видали 1750 одиниць).

Видачу гуманітарної допомоги здійснювали у партнерстві з PDUM Partnerschaft Deutschland-Ukraine/Moldova e. V., Luftfahrt ohne Grenzen / Wings of Help e.V., Сплетіння Кошице, Валентином Штефаньо та іншими благодійниками.

Нагадуємо, за відповідними реєстраціями для отримання допомоги стежте на сторінках центру «Совине гніздо» в телеграмі або фейсбуку. Додаткову інформацію можна отримати на офіційній сторінці <https://sovyne.com.ua/>

УЖГОРОД У ЖАЛОБІ...

26 червня Ужгород попрощався із полеглим Героєм, 40-річним солдатом Сергієм Желізкою.

Сергій Михайлович Желізка народився 22 січня 1985 року в Ужгороді. Дитинство провів у люблячих бабусі і дідуся у Виноградіві, де навчався і закінчив місцеву школу.

Ще підлітком виявляв бажання пізнавати щось нове, вмів і не боявся працювати, дбав про молодших брата і сестру. Завжди був готовий прийти на допомогу. Був здібним у різних сферах, але особливу цікавість проявляв до електроніки.

У лютому 2023 року приєднався до лав Збройних Сил України та став оператором батальйону безпілотних систем. Загинув 18 червня 2025 року на Донеччині під час виконання бойового завдання із захисту суверенітету України.

Прощалися з Героєм на набережній Незалежності біля пам'ятника жертвам Голодомору. Віддати шану прийшли рідні та близькі, міський голова Богдан Андріїв, військові, містяни. Після заупокійної літургії Сергія Желізку з військовими почестями поховали на Пагорбі Слави.

Вічна й світла пам'ять!

30 червня в Ужгороді попрощалися із 39-річним солдатом, радіотелефоністом військової частини А4667 Сергієм Гвоздецьким.

Чин похорону відбувся на набережній Незалежності. Віддати шану захиснику прийшли рідні та близькі, міський голова Богдан Андріїв, військові, містяни.

Від головнокомандувача ЗСУ генерала Олександра Сирського зачитали пам'ятний лист на знак глибокої вдячності за жертвне служіння в лавах Збройних Сил України.

Після заупокійної літургії жалобна хода вирушила до Пагорба Слави. Там Сергія Гвоздецького поховали з військовими почестями.

У воїна залишилася дружина, донька, син, мама.

Вічна та світла пам'ять!

НАЗАВЖДИ У НАШІЙ ПАМ'ЯТІ...

Меморіальну дошку воїну – ужгородцю Роману Гапаку відкрили 26 червня на будинку на вулиці Академіка Корольова, 11, де жив захисник.

Подія зібрала рідних, друзів, керівництво міста, духовенство, депутатів міськради, військових та представників громади. Хвилиною мовчання вшанували полеглого і всіх воїнів, які віддали своє життя, захищаючи Україну від російських агресорів.

22-річний Роман Гапак за позивним «Цитрус» – головний сержант роти ударних безпілотних авіаційних комплексів – загинув 27 травня 2024 року внаслідок ураження FPV-дроном в с. Малі Щербакі Запорізької області.

Роман – випускник Ужгородського ліцею імені Василя Грен-

джі-Донського (ЗОШ №6), а з 2020 року – студент факультету історії та міжнародних відносин УжНУ. Мріяв бути військовим, а тому, попри можливість не служити, бо мав рідкісне генетичне захворювання, підписав 3-річний контракт із 128-ою гірсько-штурмовою Закарпатською бригадою ще до початку повномасштабного вторгнення.

Він керував відділенням ударних дронів «Немезіс», прозваних росіянами «бабою Ягою» за їхню руйнівну силу. На його рахунок – чимало знищеної техніки, мінометних та кулеметних розрахунків, складів з боеприпасами.

Захищав територіальну цілісність України в Білогорівці, Волновасі, під Бахмутом...

Повний кавалер орденоу «За мужність» та численних подяк від командування 15-го окремого батальйону 128-ої ОГШБр в інтерв'ю кореспонденту «Української правди» за два місяці до загибелі сказав: «...я прийняв армійські порядки, і в цьому вся сутність служіння Україні...»

Пам'ятний знак на фасаді будівлі, де жив Роман Гапак, відкрили батьки Героя. Священники відслужили панахиду та освятили меморіальну дошку.

Вічна пам'ять і шана Герою!

ЧЕРГОВЕ ЗАСІДАННЯ КООРДИНАЦІЙНОЇ РАДИ З ПИТАНЬ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ

Міський голова Богдан Андріїв привітав учасників засідання, оголосив порядок денний та підкреслив, що повноцінне залучення ВПО до всіх міських програм є пріоритетом для громади. Він нагадав, що відповідно до чинного законодавства внутрішньо переміщені особи офіційно визнані жителями громади. Це означає їхнє право на участь у громадських слуханнях, бюджетному плануванні, загальних зборах та інших інструментах місцевого самоврядування.

Юристка «Регіон Карпат» НЕЕКА, доцентка УжНУ Леся Лешаніч розповіла про системну правову підтримку ВПО в Закарпатті. Зокрема, надаються консультації з питань реєстрації місця проживання, оформлення оренди, доступу до соціальних виплат, документування та вирішення інших юридичних труднощів.

Окремо наголосили, що кожної середі на базі БО «Благодійний фонд «Совине гніздо» за адресою вул. Ференца Ракоці 2, фахівці НЕЕКА проводять прийом для переселенців та надають безоплатну правову допомогу без попереднього запису.

Ірина Столярова, заступ-

ніця начальника управління охорони здоров'я та цивільного захисту населення, окреслила стан включення ВПО до міських медичних програм. Уже зараз переселенці можуть скористатися програмою лікування орфанних захворювань, а до кінця 2025 року планується внести зміни до всіх муніципальних медичних програм, аби забезпечити рівний доступ до медичних послуг. Формування бюджету на 2026 рік відбуватиметься з обов'язковим урахуванням потреб внутрішньо переміщених осіб як прирівняних до мешканців громади.

Начальник відділу транспор-

ту Петро Бобик доповів про питання організації безоплатного проїзду для мешканців прилеглих територіальних громад, які користуються громадським транспортом Ужгорода. Ужгородська міська рада ініціювала наради з головами громад Ужгородського району та роз'яснювала можливість укладення міжмуніципальних угод. Вони передбачають надання місту субвенцій для компенсації витрат на перевезення

пільгових категорій громадян.

Керівник ГО «Справа Кольпінга в Україні» Олександр Кацора поділився кейсом освітньої медіації, який відбувся майже два роки тому та стосувався врегулювання конфліктної ситуації в школі за участі дитини з родини ВПО. Саме цей приклад надихнув організацію та членів координаційної ради на організацію серії тренінгів для педагогів шкіл і дитсадків з питань інклюзивного навчання та комунікації з дітьми, а також на навчання та семінари для освітніх офіцерів у школах, покликані запобігати булінгу.

Анжела Бабкіна, заступни-

ця голови Координаційної ради, прозвітувала про участь делегації Ужгорода у форумі «Human capital dimension at the URC 2025. Focusing on Re-

turn and Recovery», який відбувся в Києві. На заході було представлено модель інтеграції ВПО в життя громади, механізми їх залучення до процесів прийняття рішень, а також приклади ефективної співпраці міської влади та громадського сектору.

Ужгородська міська рада продовжує послідовну політику інтеграції внутрішньо переміщених осіб у всі сфери суспільного життя громади.

Поєдинки традиційного відкритого чемпіонату Ужгорода з кіокушинкай карате «Закарпатське ведмежа» пройшли минулої суботи на спортивній арені «Карпати».

НА ТАТАМІ «КАРПАТ» ЗІЙШЛИСЯ БЛИЗЬКО 150 КАРАТИСТІВ ІЗ РІЗНИХ КУТОЧКІВ УКРАЇНИ

На татамі зійшлися близько 150 спортсменів з різних куточків України — Львова та області, Полтави, Вінниці, Житомира, Києва, Луцька, Івано-Франківська, Мукачєва та, звісно ж, Ужгорода. Представники дитячо-юнацьких спортивних шкіл, спортивних клубів, шкіл вищої спортивної майстерності та федерацій змагалися у різних вікових категоріях за почесні нагороди турніру.

Із вітальним словом до учасників, тренерів та батьків звернулася і начальниця управління у справах культури, молоді та спорту Ужгород-

ської міської ради, за сприяння якого проходить турнір, Алла Чернобук. Вона подякувала присутнім за розвиток спортивного руху, підтримку дітей у спорті, побажала нових перемог, сили духу та натхнення.

Під час урочистого відкриття вона також вручила грамоту Ужгородської міської ради за вагомий внесок у розвиток фізичної культури і спорту, високу професійну майстерність голові відокремленого підрозділу Національної федерації кіокушинкай карате, президенту ГО «Ужгородський міський спортивний клуб «Чемпіон» Михайлу Гіді.

«АФГАНЕЦЬ» – ПЕРЕМОЖЕЦЬ ФУТБОЛЬНОГО ТУРНІРУ ДО ДНЯ КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ

28 червня за сприяння Управління у справах культури, молоді та спорту Ужгородської міської ради на штучному майданчику КЗ «ДЮСШ» Закарпатської ОДА з нагоди Дня Конституції України відбувся турнір з футболу серед команд мікрорайонів міста Ужгород. Участь у турнірі взяло 5 команд: «Веселка», «Екстрім», «Orbitta», «Афганець» та «Шахта», грали за козовою системою «кожний з кожним».

надзвичайно гострою. Свідченням цього є те, що відразу три команди набрали однакову кількість очок. І тільки за рахунок кращих показників в особистих зустрічах було визначено переможця та призерів цих традиційних змагань.

Кіш, Микита Пугачов, Віктор Головкін, Валентин Балог).

2 – «Веселка» – 9 очок, р/м 9:5 (Василь Любка, Павло Равлюк, Максим Сослюк, Артем Штефаняк, Максим Штефаняк).

3 – «Екстрім» – 9 очок, р/м 9:6 (Володимир Про-

цов, Михайло Климко, Максим Кролик, Петро Хованець, Максим Головачак).

5 – «Шахта» – 0 очок, р/м 3:14 (Максим Боднарюк, Юрій Прокоп, Іван Феєр, Владислав Мартинич, Григорій Волошин, Олег Ключевський).

Оргкомітетом турніру

Остаточне розташування команд набуло такого вигляду:

1 – «Афганець» – 9 очок, різниця м'ячів 8:3 (Роман Денишук, Роман

хненко, Мирослав Варга, Денис Молчак, Олександр Мельник, Артем Леонов, Арсеній Івасій).

4 – «Orbitta» – 3 очка, р/м 7:9 (Станіслав Сквор-

далями різного ґатунку та статутками від управління у справах культури, молоді та спорту Ужгородської міської ради (начальник Алла Чернобук).

УЖГОРОДСЬКІ ШКОЛЯРІ – БРОНЗОВІ ПРИЗЕРИ ВСЕУКРАЇНСЬКИХ ЗМАГАНЬ З ГАНДБОЛУ

Нещодавно у місті Буча завершився фінальний етап спортивних змагань із гандболу серед учнів 5 – 7 класів, що відбувався в межах проєкту «Пліч-о-пліч всеукраїнські шкільні ліги».

Команда Ужгородського ліцею № 9, яка представляла Закарпатську область, проявила справжній спортивний характер і волю до перемоги. У напруженому матчі за третє місце наші юні гандболісти здобули перемогу з перевагою у два м'ячі над командою Харківського ліцею № 28 та стали бронзовими призерами змагань.

До складу команди увійшли: Бігун Артем, Рудик Акім, Федорка Ліліана, Шклярчук Лілія, Феннич Максим, Бондарчук Мар'ян, Зан Катерина.

Очолювала команду Вікторія Шклярчук – вчителька фізичної культури ліцею та екс-гравчиня збірної України з гандболу, яка зуміла передати дітям не лише знання і досвід, а й любов до спорту, жагу до боротьби та віру у власні сили.

Ми щиро пишаємося нашими дітьми! Їхня перемога – це результат наполегливості, щоденної праці та командного духу. Це досягнення надихає не лише всю Ужгородську міську територіальну громаду, а й Закарпаття загалом, адже кожна така перемога – це крок до великого майбутнього українського спорту.

ДО УВАГИ ТИХ, ХТО ШУКАЄ РОБОТУ!

Ужгородська міська рада тісно співпрацює з центром зайнятості, тому пропонуємо актуальні вакансії підприємств, які звернулися з проханням про допомогу в укомплектуванні кадрами на вільні робочі місця:

- **слюсар-ремонтник** – заробітна плата 20000 грн. – Ремонт, монтаж, демонтаж, випробування, регулювання, налагодження технічне обслуговування устаткування, слюсарна обробка деталей і складових одиниць. Виконувати роботи із застосуванням пневматичних, електричних інструментів та на свердлильних верстатах.
- **касір квитковий** – заробітна плата 15000 грн. – Оформляє, здійснює попередній продаж і продаж на замовлення квитків (абонементів) та інших проїзних і перевізних документів. Одержує, зберігає, здає кошти, бланки документів та інших матеріальних цінностей за встановленим порядком.
- **водій автотранспортних засобів** – заробітна плата 13500 грн. – Працювати водієм на автобусах "ІВАН", "ЕТА-ЛОН", водійські права категорії "D". Перевезення пасажирів (30 осіб) по місту Ужгород та Закарпатській області. Виконувати обов'язки згідно посадової інструкції водія.
- **підсобний робітник** – заробітна плата 12000 грн. – Виконувати підсобні, господарські роботи на території підприємства. Пунктуальність, порядність. Графік роботи з 08-00 до 17-00 (пн-пт). Може узгоджуватись інший режим роботи при співбесіді з кандидатом на вакансію. Робота пов'язана із тяжким фізичним навантаженням.
- **реєстратор медичний** – заробітна плата 10000 грн. – Надання інформації щодо медичних послуг лікарні, запис пацієнтів на прийом до лікаря, своєчасно підбирати та доставляти медичну документацію до кабінетів лікаря, впевнений користувач ПРРО ЧЕКБОКС та КЛІНІКАРС.
- **фахівець** – заробітна плата 15400 грн. – Провідний фахівець відділу державного контролю. Ведення реєстрів, підготовка та узагальнення звітності, що стосується роботи відділу, інформативних та інших матеріалів для листування з органами виконавчої влади, підпорядкованими державним органам та установам. Ведення контролю за оформленням і видачею ветеринарних документів через електронну систему ЄДРВД.
- **фахівець** – заробітна плата 13800 грн. – Провідний фахівець відділу правового забезпечення. Участь у підготовці та розгляді проєктів(договорів) та перевірка їх на відповідність чинному законодавству України. Погодження (візування) проєктів договорів. Підготовка та розгляд пропозицій щодо внесення змін та доповнень до них, шляхом укладання додаткових угод. Ведення претензійно-позовної роботи.
- **керівник структурного підрозділу – головний спеціаліст** – заробітна плата 17723 грн. – Обслуговування покупців, демонстрація товарів, консультування щодо товарів: їх складу, властивостей, якості та вартості. Підготовка товарів для продажу, їх сортування та зберігання.

Звертайтеся до Ужгородської філії Закарпатського центру зайнятості: м. Ужгород, вул. А. Новака, 45. Контактний телефон: +380442449486.

В УЖГОРОДІ БЕЗКОШТОВНО ЩЕПИТИМУТЬ ДОМАШНІХ ТВАРИН ВІД СКАЗУ

Спеціалісти Закарпатської обласної державної лікарні ветеринарної медицини БЕЗКОШТОВНО проводитимуть щеплення від сказу домашніх котів і собак із 3 до 15 липня включно. Як повідомляють фахівці, вакцинальну кампанію реалізовуватимуть у межах Плану протиепізотичних заходів із профілактики паразитарних хвороб тварин в Україні на 2025 рік.

Актуальний графік проведення щеплень із 9:00 до 12:00 в Ужгороді:

- 7.07 (понеділок) – вул. Північна (поруч із буд. №25);
- 8.07 (вівторок) – перехрестя вул. Василя Комендаря та вул. Мирослава Скорика;
- 9.07 (середа) – пров. Вересневий;
- 10.07 (четвер) – вул. Загорська, вул. Вишнева, вул. Щедра (біля церкви);
- 11.07 (п'ятниця) – перехрестя вул. Антона Кушицького та вул. Загорської;
- 14.07 (понеділок) – вул. Академіка Корольова (готель «Дует»);
- 15.07 (вівторок) – головний вхід у Боздоський парк.

Скористайтеся такою нагодою, щоб подбати про своїх улюбленців!

В УЖГОРОДІ ВІДБУЛИСЯ УРОЧИСТІ ЗАХОДИ З НАГОДИ ДНЯ МИТНИКА УКРАЇНИ

Закарпатських митників 25 червня вітали голова обласної ради Роман Сарай, заступник начальника Закарпатської ОВА Василь Іванчо, міський голова Ужгорода Богдан Андріїв та інші поважні гості.

Начальник Закарпатської митниці Ілля Ніжніков подякував колективу за сумлінну щоденну працю та професійне виконання обов'язків, які мають важливе значення для економічної стабільності країни.

Кращих працівників митниці відзначили відомими нагородами, окремим було присвоєно достроково чергові спеціальні звання, оголошено Подяки голови Закарпатської ОВА та вручено грамоти Закарпатської облради та Ужгородської ради. Керівники ГУ Нацполіції та Нацгвардії у Закарпатській області з нагоди професійного свята відзначили окремих митників медалями та подяками.

Міський голова Ужгорода Богдан Андріїв подякував митникам за захист економічних інтересів держави, наголосив на важливості їхньої роботи та вручив подяки Ужгородської міської ради за вагомий особистий внесок у реалізацію завдань, покладених на митні органи, високий професіоналізм працівникам Закарпатської митниці Руслану Іванову, Антоніні Захаревич, Івану Овсаку, Руслану Тихомирову та Ганні Янічко.

СОНЯЧНА ЕЛЕКТРОСТАНЦІЯ ПОТУЖНІСТЮ ПОНАД 700 КВТ ЗАПРАЦЮВАЛА НА ОБ'ЄКТІ ОЧИЩЕННЯ ПОВЕРХНЕВИХ ВОД ВОДОКАНАЛУ

Вона буде працювати виключно на потреби комунального підприємства, забезпечуючи стабільну роботу системи очищення, що подає воду до домівок ужгородців.

Сонячну електростанцію оглянув міський голова Богдан Андріїв. Як розповів керівник водоканалу Станіслав Карташов, це не просто технічне рішення, а турбота про сталий розвиток нашого міста, довкілля і якість життя.

Роботу над проектом розпочали восени 2023-го, у грудні 2024-го була затверджена проектна документація. Почали будівництво сонячної електростанції у березні цього року, зараз вона вже працює.

НАВИЩО ЦЕ ПОТРІБНО:

Водоканал отримає альтернативне джерело енергії, зменшуються витрати на електроенергію.

Виробництво енергії з відновлюваного джерела знижує негативний вплив на довкілля. Щороку завдяки сонячній енергії вдасться зменшити викиди CO₂ на 600 тонн – це як зберегти понад 27 000 дерев.

ЩО ПОТРІБНО ЗНАТИ ПРО ДЕКЛАРУВАННЯ ЗБРОЇ

Від 25 листопада 2024 року вступив у дію Закон України «Про забезпечення участі цивільних осіб у захисті України». Він регулює зберігання, декларування та поводження зі зброєю.

Ухвалення цього Закону закладає правову основу для непритягнення особи до відповідальності за зберігання зброї без відповідного дозволу, а також посилить механізм контролю за обігом зброї, що є вкрай важливим не лише в період воєнного стану, а й у мирний час.

Якщо ви знайшли вогнепальну зброю та боєприпаси до неї, вам необхідно негайно їх задекларувати. Зробити це можна у підрозділах Національної поліції. В Ужгородському районі задекларувати зброю можна у Ужгородському районному управлінні поліції ГУНП в Закарпатській області: м. Ужгород, вул. Карпатської України, 10-А. Деталі за телефонами: 067-673-28-59, 068-886-69-54.

Інформація – з офіційного сайту Ужгородської міської ради

РІШЕННЯ ПРО ВПРОВАДЖЕННЯ З 1 ЛИПНЯ АВТОМАТИЗОВАНОЇ СИСТЕМИ ОБЛІКУ ОПЛАТИ ПРОЇЗДУ В ГРОМАДСЬКОМУ ТРАНСПОРТІ УЖГОРОДА

підтримали на черговому засіданні виконкому міськради

ТОВ «КМС», яке визначено на конкурсних засадах особою, уповноваженою здійснювати справляння плати за транспортні послуги, зобов'язане забезпечити стабільну та належну роботу автоматизованої системи відповідно до укладених договорів, рішень виконкому, сесій міської ради та чинного законодавства.

• • •

У закритому режимі на засіданні виконкому Ужгородської міської ради розглянули питання, що стосуються неповнолітніх.

Так, ще 5 дітей отримали статус дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів, троє дітей отримали статус дитини, позбавленої батьківського піклування, над ними встановили опіку та призначили опікуна.

Розглянули й інші питання, зокрема, визначення способу участі у вихованні дитини, надання дозволу на вчинення правочину щодо нерухомого майна, яке належить дитині.

• • •

Демонтувати самовільно встановлені тимчасові споруди/малі архітектурні форми, що знаходяться на землях територіальної громади Ужгорода та розміщені без правовстановлюючих документів органу місцевого самоврядування – таке рішення підтримали на черговому засіданні виконкому міськради.

Йдеться про:

- поштошат на пл. Шандора Петефі, 31;
- обмежувачі руху (паркувальні бар'єри) на вул. Івана Чендея (поруч із будинком № 31);
- тимчасові споруди «палатки» на пл. Жупанатській, 3 (Закарпатська обласна організація «Товариство Червоного Хреста України»);
- стаціонарний навіс, огорожу та елементи вуличної тераси (вуличні меблі, барна стійка) на вул. Юрія Гойди, 28;
- стаціонарний навіс на

газин «Andi одяг та взуття»);

- просп. Свободи, 25 (Аналізи «ЕСКУЛАБ»);
- просп. Свободи, 25 (Магазин «Одяг 37 взуття»);
- пл. Шандора Петефі, 12 («Аптека АНЦ»);
- вул. Юрія Гойди, 10 («24 години банкомат»);
- пл. Корятовича, 29 («Люксоптика»);
- пл. Корятовича, 27 (Готель «Атлант»);
- вул. Андрія Палає, 2А (М'ясо);
- вул. Андрія Палає, 2А (АВС КУРИ);

набережній Незалежності, 4А.

Самовільно встановлені малі архітектурні форми (вивіски та таблички), що розміщені без правовстановлюючих документів органу місцевого самоврядування, за адресами:

- вул. Українська, 41 («Аптека АНЦ»);
- вул. Українська, 41 (АВС «Кантрі»);
- просп. Свободи, 1 (Студія смаку);
- просп. Свободи, 3 (Аптека «М-Mobile»);
- просп. Свободи, 3 (Укрпошта відділення 88018);
- просп. Свободи, 25 (Ма-

– вул. Олександра Митрака – пл. Шандора Петефі, 47 (заклад громадського харчування «Ідальня на Петефі»);

– вул. Івана Чендея, 33 (Світ паркету).

Рішення підлягає добровільному виконанню протягом 10 календарних днів із дати його оприлюднення. У випадку його невиконання департамент міської інфраструктури проведе демонтаж самовільно встановлених тимчасових споруд/малих архітектурних форм силами комунальних служб міста відповідно до чинного законодавства.

В УЖГОРОДІ ОНОВИЛИ ТРОТУАРИ НА ВУЛИЦІ АКАДЕМІКА КОРОЛЬОВА

– біля міського ліцею №8 та навчально-виховного комплексу «Первоцвіт». Поточний ремонт завершили днями – заасфальтували пішохідні ділянки, повідомляє Департамент міської інфраструктури Ужгородської міської ради.

Відновлені тротуари забезпечать комфортніше пересування для школярів, вихованців дитячого закладу, мешканців мікрорайону. Роботи проведено в межах комплексу заходів із благоустрою, які тривають в Ужгороді, незважаючи на виклики воєнного часу.

ВТРАЧЕНИЙ УЖГОРОД: ІСТОРІЯ ПЕРШОГО МЕШКАНЦЯ ВЕЛИКОГО ҐАЛАҐОВА, ДРУКАРЯ ЕДЕ НАЙМАНА

Закінчення.
Початок
у попередньому номері

У “Втраченому Ужгороді” ми не раз уже писали про те, що наше місто ставало рідним для людей дуже різних національностей, котрі приїздили сюди у різний час і з дуже різних причин. Нинішня неймовірна історія – про друкарство, війну, соціалістичну революцію в Угорщині, розвиток Великого Ґалаґова, туризм, Голокост і страшну смерть. Причому усе це – на прикладі життя лише одного ужгородця Еде Наймана. В минулому номері ми почали розповідати про те, як Еде Найман потрапив до Ужгорода та як першим побудував родинну віллу в районі Великий Ґалаґов.

У статті “Там, де я живу” Еде відверто кепкував сам із себе: “Коли я виходжу зі свого кварталу в коротких штанах і чоботах, в яких налипло болото, так і читаю у поглядах зустрічних: “Треба то було тобі?”. Навіть є такі, хто відверто наді мною сміються й кажуть, що й задарма би там не хотіли будинок. То де ж я живу? Я живу там, де живе дуже мало ужгородців. Де нема доріг і освітлення, а ще багато, дуже багато болота, яке ніколи не висихає. Я купив собі білий прапор, і якщо одного дня мені вдасться таки пройти в місто і назад у лакових черевиках, я вивішу його на будинку. Там, де я живу, треба ввести вдома магометанську звичку перевзуватися у капці. Бо після вулиці заходити взутим у дім не можна – все забрудниш. Після цього можете мене спитати: чи не пошкодував я, що став першим мешканцем цього району? Якщо спитаєте таке, коли я повертаюся додому о 9-й вечора в темряві, ковзаю, а іноді й падаю в болото, тоді я ще й не такими словами можу відповісти”.

Чомусь ужгородці не поспішали розкуповувати ділянки на Великому Ґалаґові, а банк не поспішав прокладати дороги й проводити освітлення, тож кілька складних років Наймани змушені були проживати без жодного сусіда навколо на

умовній вулиці Петрова.

Найважче же було дітям, котрі мусили по суцільному болоту щодня ходити до школи. До слова, коли сім'я лише переїхала в Ужгород, було вирішено, що діти, як громадяни Чехословаччини, мусять навчатися не в угорській і не єврейській, а саме в чеській школі. Оскільки же чеської мови ані Еде, ані Єва майже не знали, запросили в дім гувернантку, котра допомагала доглядати за дітьми, спілкуючись із ними виключно чеською і німецькою мовами. Дівчину звали Ґедвіґа Бельська, вона була родом з Оломоуца і мріяла стати лікарем, тож Еде та Єва вирішили допомогти бідній дівчині здобути фах. Вони оплачували їй навчання в ужгородській акушерській школі, що діяла при лікарні. Вона ж багато років була вірною помічницею для трьох дітей Найманів.

Трьох – бо в 1927 році Єва народила сина Ференца, або Франтішка. Після цього здоров'я ще досить молодої Єви різко

підприємство братів Лендвої. Дроґерія братів Лендвої працювала на місці, де в радянські часи відкрили “першу” аптеку. Для тієї дроґерії на невеличкому хімічному виробництві разом із іншими працівниками Іштван виготовляв різноманітні косметичні та миючі засоби.

Ще важче стало на початку 1944-го. Євреям заборонили виходити на вулицю в певні години і без жовтої зірки Давида на одязі, а одного ранку на паркані будинку Найманів також з'явилася намальована трафаретом зірка Давида. Еде дуже розсердився і наказав сину Іштвану взяти щітку і все відтерти. Не маючи змоги спілкуватися з друзями, він писав їм записки, відправляючи їх служницею, котра приходила прибирати й куховарити. З цих записок видно, що ужгородські євреї добре розуміли, в якій ситуації опинилися і приблизно здогадувалися, що на них чекає. “Коли нас уже повезуть? Що нового в місті? Я сьогодні випив останню

дарми до вагонів уже не пускали. Значно пізніше від свого брата Ференца Іштван дізнався, що батькам сказали про сина на пероні станції. Єві, котрій і так було погано, тоді просто перестало вистачати повітря. Феріке, у яко-

це потім розповіла її подруга, коли повернулася до Ужгорода. Іштван працював у трудовому таборі на будівництві аеропорту неподалік Дебрецена, був звільнений росіянами, котрим допомагав із перекладом на угорську. Він повернувся до Ужгорода наприкінці 1944-го і застав у розграбованому будинку свого батька військових. Відновивши документи, зумів довести, що це будинок його батьків, до якого от-от мають повернутися з концтабору члени родини, які вижили. Спершу Іштвану (Степану) Найману віддали дві кімнати будинку, а потім, коли він у 1945 році одружився з Аделою Токач, звільнили й увесь дім.

Ференц був звільнений із концтабору американцями, поїхав спершу до Праги, а потім вирішив переїхати в Австралію, де вивчився на стоматолога, успішно працював і щасливо проживав до кінця життя. Брати побачилися лише через 40 років після розлуки, коли Степану Найману, тоді вже поважній і відомій в Ужгороді людині, директору заводу побутової хімії “Софора”, нарешті дозволили виїзд за кордон. Степан Едуардович полетів до Австралії, де його брата знали вже як Френка Ньюмена.

Після цієї зустрічі Френк двічі приїжджав до Ужгорода – міста свого щасливого дитинства, аби знову побачити будинок своєї сім'ї. Цей будинок нині стоїть вже не на пустирі, а в центрі щільної забудови, і веде до нього рівна дорога, якій би напевне дуже радів Еде Найман. А ще він би точно був потішений тому, як нащадки зберігають автентичність цього будинку, навмисно не змінюючи простого, але такого стильного дощатого паркану, і латаючи, аби не змінювати, етернітове покриття даху. Таких нащадків, котрі зберігають вирізки з газет, гербарії, шеврони туристичного клубу, світлини і рукописи діда, ще треба пошукати. І саме завдяки таким людям ще живе історія Ужгорода.

Тетяна ЛІТЕРАТ

“Про Захід”

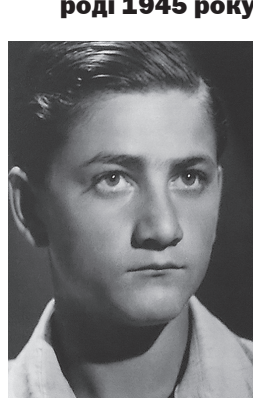
Еде Найман у 1938-му

го дивом зберігся в кишені ніж, зробив для неї в дерев'яній стінці вагону дірку.

Власне, від Ференца лише й дізнався потім Іштван про долю батьків. Коли поїзд приїхав в Освенцим, старих і молодих розділили. Востаннє Феріке і Юдіта бачили батьків, коли їх перевдягли, поголили і гнали колоною нібито в баню. Більше нікого з тієї колони в таборі не бачили, а пізніше молодь дізналася, що старих і зовсім малих тоді вбили в газовій камері, аби дарма не годувати. Так закінчили своє життя друкар Еде Найман та його дружина Єва. Не пережила війни і старша донька Юдіта. Її, як таку, що мала освіту, відібрали в інший табір на роботу обліковицею. Однак в ході бойових дій на табір впала бомба і Юдіта загинула. Про

Степан в Ужгороді 1945 року

Ференц після звільнення з концтабору

Ґедвіґа з дітьми і Еде під час катання на санчатах з гори Червениці

погіршилося, вона постійно почувала себе погано і весь час лежала. Саме через хворобу Єви сім'я не змогла виїхати з Ужгорода, коли в кінці 1930-х, вже в той період, як Ужгород знову став угорським, в місті почали утискати євреїв. Ми вже згадували, що Еде Найман не був релігійною людиною, не ходив до синагоги і навіть у документах тих часів, коли прийнято було зазначати, яку релігію сповідує громадянин, завжди зазначав “без віросповідання”. Але це не могло змінити того факту, що він був євреєм. Першим серйозно постраждав Мор Прайс. Шойно Ужгород став угорським, його, як діяча соціалістичної революції, одразу заарештували й вивезли з міста. Нині лише відомо, що він помер у тюрмі 1944-го року.

Одразу ж у листопаді 1938-го звільнили з друкарні і Еде Наймана. Власник Елемер Лам у листі написав, що відмовляє йому в роботі з причини відсутності замовлень. Далі утиски відчули на собі діти: вони не могли навчатися в угорській школі, бо були євреями, чеської в місті вже не було, а до єврейської гімназії вступати не хотіли. Це не стосувалося лише Юдіти, бо вона на той час уже закінчила школу. Аби прогнати сім'ю, Іштван із підорбленими документами, які дивом вдалося дістати, почав працювати на будівництві, яким керував добрий знайомий Еде, архітектор його будинку Золтан Арато. Через 4 місяці за тими ж документами його взяли на хімічне

пляшку вина. До нас дійшли чутки, що Дезидер Ковач застрелився сам і застрелив свою дружину, це правда?”, – писав Еде своєму товаришу. А той йому відповідав: “Сусід Матяшовський, який вивозить з єврейських будинків речі, сказав, що ще є 15 сімей на Ґалаґові, у кого будуть все забирати. А потім всіх нас повезуть. Скажіть Ютці, щоби брала побільше одягу і білизни на себе, бо невідомо, що буде. Беріть лопату і кирку також. А годинники не треба, бо відберуть”.

У лютому 1944-го будапештська газета “Типографія” розмістили статтю Еде Наймана, а під нею вітала ужгородського друкаря з 50-літтям трудової діяльності. Колеги написали для Еде багато гарних слів, бажали дожити до 120 років і навіть не підозрювали, що всього лише через два місяці 63-річного Еде не стане. Навесні 1944-го його разом із хворою дружиною, дітьми Юдітою і Ференцем спершу закрили в гетто на цегельному заводі на вулиці Минайській, а в травні відправили в товарному вагоні в Освенцим. Старший син Іштван на той час працював у трудовому таборі в Кошице. На станції молодих євреїв примушували обслуговувати вагони, в яких їхніх рідних везли в невідомому напрямку. Жандарми відкривали вагон, а в'язні трудового табору мали забрати з нього відро з фекаліями, дати натомість одне пусте чисте відро і одне відро з водою. З одного такого вагона через дірки Іштван побачив ужгородського чоботаря Ровта. Той теж упізнав хлопця, бо виготовляв йому черевики для катання на лижах. Він крикнув: “Тут твій батько!”, але Іштван не міг навіть підійти ближче, бо жан-

Далеко не кожен мешканець Закарпаття здатен без підказки назвати кількість замків, які збереглися до наших днів на території краю. Тому нова експозиція, яку відкрили в стінах ужгородського замку до 80-ліття створення Закарпатського обласного краєзнавчого музею ім. Т. Легоцького може значно збагатити знаннями про історію краю не лише туристів, а й місцевих мешканців. А що ж там можна побачити – розкажемо в цій статті.

Приміщення, в якому нині розміщена нова експозиція, на плані 1937 року позначене як склад. Це простора зала в південно-західній башті на першому поверсі, в якій діяла колись виставка старовинних годинників. Саме там близько року тому було вирішено створити нову експозицію, присвячену замкам Закарпаття, які, без сумніву, є важливою історичною й туристичною родзинкою нашого краю. Авторкою виставки стала директорка краєзнавчого музею Ольга Шумовська – саме їй належала ідея показати різноманіття, велич і загадковість замків Закарпаття не просто як архітектурних об'єктів, а й як «живих» свідків історії.

«В музеї я працюю не перший рік, мала стосунок до сектору археології, була у фондах і бачила, які цінні речі з різних замків Закарпаття зберігаються в нашій археологічній колекції, – розповідає Ольга Шумовська. – Було бажання їх показати, тим більше, що замки є дуже цікавими об'єктами для туристів. Тому до ювілею краєзнавчого музею ми вирішили зробити виставку, яка об'єднає історію всього краю. Я хотіла, щоб ця експозиція стала машиною часу для наших відвідувачів, щоб гості могли заглянути в середньовіччя й побачити, як раніше виглядали наші замки. Для цього в експозиції розміщені макети 12-ти замків Закарпаття, які виготовив керівник клубу рукотворного мистецтва «Майстер-хобі» «ПА-ДІОУ», ветеран ДПСУ Калман Вішколц; знахідки з археологічних досліджень, реконструкція середньовічної зброї та одягу, а також інфобокс із великою кількістю цікавої інформації українською та англійською мовами,

яку можна не лише прочитати, а й прослухати».

Експозиція вийшла дуже яскравою та насиченою. Зайшовши до зали, почніть огляд експонатів з лівого боку – з вітрини, присвяченої Невицькому замку. Перш за все, огляньте макет, який зображує вигляд комплексу споруд станом на XX століття (до реставрації). Цей макет був виготовлений з пінопласту Калманом Вішколцем ще в 2003 році, планується згодом замінити його на інший, який зображуватиме замок до руйнування. Поруч із макетом можна побачити цікаву срібну монету зі зображенням угорського короля Карла Роберта, знайдену під час розкопок Невицького замку Олександром Дзембасом. Там же виставлена розкішна, хоч і пошкоджена, частина кольорової кахлі зі зображенням чоловіка в короні. Її також знайшли, досліджуючи Невицький замок, що свідчить про те, що колись приміщення фортеці обігрівалися дуже красивими й дорогими кахельними печами.

Далі відвідувачі побачать реконструкцію середньовічного одягу, який носили мешканці міст по всій Європі, тобто могли такий носити і на наших землях. Майстерно виготовило цей одяг із використанням унікальних кованих гудзиків подружжя реконструкторів із Запоріжжя Роман Гноїнський та Олеся Харченко, а подарували музею Василь Полажинець і Вероніка Вітерець.

За одягом вашу увагу неодмінно приверне вітражне вікно, над яким працювала співробітниця музею, художниця Олена Еврій. Вона ж виготовила розпис на щитах, які розвішані на стінах цієї зали, – вони зображують герби майже усіх аристократичних родин, котрі володіли в різні часи

замками на сучасній території Закарпаття. Крім того, Олена Еврій створила (точніше, доповнила старовинні) зображення володарів наших замків, аби відвідувачі могли бачити, як виглядали ці люди. А ще увагу гостей неодмінно приверне розпис на склі зі зображенням лицарських обладунків і щитом із гербом графів Другетів. Обрамляють цей розпис знайдені на подвір'ї ужгородського замку залишки кам'яної віконної рами. На жаль, оригінальні вітражні вікна з нашого замку донині не збереглися, однак із джерел знаємо, що вони тут точно були. А знайдені на розкопках фрагменти темно-зеленого вітража свідчать про те, що такими ошатними були й вікна замкової церкви.

Але повернімося до замків. Наступна вітрина з макетом присвячена Середнянському замку – звісно, не його «тамплієрській», а реальній історії. Доповнюють макет у вигляді додатково укріпленої башти-донжону з ровом навколо знахідки з розкопок на цьому об'єкті.

Далі бачимо у вітрині макет Чинадіївського замку (фортеці-палацу Сент-Міклош) із виглядом, який він мав у XVII-XVIII століттях. Там на розкопках у різні роки знаходили чимало частин керамічних люльок, ткацькі човники, посуд тощо.

Квасівський замок представлений у макеті таким, яким він був у XII-XV століттях. На жаль, до наших днів він зберігся лише в руїнах, тому багатьом буде цікаво, як могла виглядати ця могутня фортеця романського типу, що височіла на скелі над річкою Боржавою і свого часу використовувалася для контролю соляного шляху. Чому від красиво-го замку нині залишилося лише сумні руїни – зможете дізнатися, скориставшись інфобоксом. А частинки посуду та розкішних кольорових кахлів доведуть вам, що колись це був потужний і заможний оборонний комплекс.

У вітрині з макетом Мукачівського замку можна побачити дуже цікавий старовинний глечик, на якому також зображений замок і є дарчий надпис угорською мовою. Колись краєзнавчий музей мав величезну колекцію

ЗАМКИ ЗАКАРПАТТЯ

– в новій експозиції обласного краєзнавчого музею

предметів, пов'язаних із цим замком, однак у 1991 році передав понад 5 тисяч експонатів до Мукачівського історичного музею.

Майже в центрі нової експозиції можна побачити вітрину з макетом Ужгородського замку, над яким ідеально вмістилася трошки вигнута шабля, знайдена кілька років тому на розкопках замкової церкви Володимиром Мойжесом. А центр нової експо-

нині ж, стоячи на її руїнах, важко навіть уявити, що тут були могутні бастіони, костел і каплиця. Біля макета можна побачити археологічні знахідки на цій території – наконечники стріл, металеві ножі, фрагменти ланцюга.

У вітрині, присвяченій Королевському замку, макет зображує, як виглядав комплекс споруд у XVII столітті – перед тим, як був зруйнований за наказом імператора Леопольда I. Нині від замку збереглася лише частина стін на крутих схилах над річкою Тисою. Там досить активно проводилися археологічні дослідження, з яких до краєзнавчого музею потрапили цікаві предмети. У вітрині представлена однотонна кахля з дуже гарним зображенням невідомої дами.

Бронецький замок нині навіть руїнами назвати важко, адже від нього мало що залишилося, однак колись це був важливий форпост на вершині

крутої скелястої гори. В експозиції можна побачити макет, який передає вигляд замку в XI-XII століттях, а також археологічні знахідки – величезні цвяхи, які могли використовуватися під час будівництва фортеці.

Хустський замок представлений макетом, який зображує його стіни й споруди у XVIII столітті, а також однотонними кахлями різних типів. А Вишківський замок, занепад якого пов'язують якраз із розбудовою Хустського, на макеті можна побачити в тому вигляді, яким він був у XIV столітті. Біля нього також є археологічні знахідки – цікаві димовідні труби XIV-XVII століть, притаманні більшості місцевих замків.

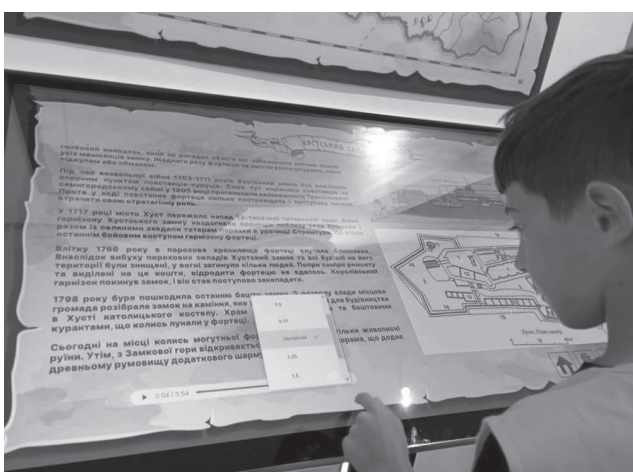
Автор макетів Калман Вішколц розповідає, що найважче було створити зображення тих фортець, від яких нині майже нічого не залишилося. Але і тут були нюанси, адже Хустський замок, хоч і стоїть в руїнах, все ж залишився в матеріалах і дослідженнях, про його вигляд є багато відомостей. Натомість ті замки, що перебувають в занепаді значно довше, відтворити в макеті було доволі складно.

«Для цієї експозиції я створив 12 макетів замків, – зазначає Калман Вішколц. – Однак можна в майбутньому розширити її, адже на території сучасного Закарпаття були й інші фортеці та укріплення, які донині не збереглися, наприклад, в Горянах, Дийді, Есені, Бене, Міжгір'ї тощо».

«Цією виставкою ми загалом хочемо привернути увагу громадськості до питання дослідження й збереження наших замків, – розповідає авторка експозиції, директорка Обласного краєзнавчого музею ім. Т. Легоцького Ольга Шумовська. – Вони мають велику історичну вагу, однак стоять недосліджені, часто в суцільних руїнах, чекають, поки на них звернуть увагу. Можливо, ця виставка стане якраз тим важелем, який змінить щось в цьому напрямку. Загалом же я сподіваюся, що кожен гість знайде в цій залі щось корисне, нове й приємне. Адже ми дуже старалися, щоб нова виставка сподобалася нашим гостям».

Тетяна ЛІТЕРАТІ

"Про Захід"

зиції прикрашає реконструкція бомбарди – першої артилерійської зброї, яку могли використовувати і в наших замках. Позаду бомбарди, в ящику, погляньте на кам'яні ядра. Вони цікаві тим, що це не реконструкція, а справжні снаряди, знайдені під час розкопок у вежі Невицького замку. Тоді краєзнавчому музею передали більше 60-ти ядер різного діаметра, частину з них ви зможете побачити й на виставці «Замки Закарпаття».

Далі перед гостями постане макет загадкового Боржавського замку – одного з найдавніших на території сучасного Закарпаття. Автор макета Калман Вішколц зобразив замок у такому вигляді, яким він міг бути у XII столітті. Відомо, що в ті часи фортеця була дерев'яною, пізніше мала кам'яне укріплення, а зруйнована була остаточно в XVI столітті. Нині про цей замок взагалі мало хто знає, ще менше людей там бували. Він доволі мало досліджений, а ще кажуть, що розграбований чорними археологами. Однак у фондах краєзнавчого музею все ж є предмети з цього історичного об'єкта, зокрема в експозиції можна побачити металеві крі-

плення дверей та цікавий ключ.

Виноградівський замок на виставці представлений макетом, що зображує його в XVI столітті – перед тим, як він був зруйнований. Колись ця фортеця була однією з найбільших у краї,

ГОРОСКОП

ОВЕН

Велика ймовірність прикрих помилок у всіх сферах діяльності, тому будь-яку важливу роботу – як професійну, так і побутову – краще відкласти на сприятливіший час.

ТЕЛЕЦЬ

Настає час посилення інтелектуальних здібностей, що дозволить активізувати роботу і домогтися в ній неабиякого успіху. Не упустіть цей вдалий шанс.

БЛИЗНЯТА

Перед вами може постати необхідність блискавичного рішення. Не відступайте від своїх принципів. Не давайте негативним спогадам затуляти від вас сьогоднішнє і тим більше – майбутнє.

РАК

Головну небезпеку цього періоду становить неухважність: вона не дозволить зосередитися на виконанні основної роботи. Може, навіть краще тепер зробити невелику "професійну" паузу.

ЛЕВ

У цей період активізується інтелектуальна діяльність, тому енергію краще витратити суто на розумову роботу. І не можна злитися, ображати когось, дозволяти собі агресивні випадки.

ДІВА

Тиждень ідеально підходить для відпочинку, але з однією умовою: він повинен бути максимально активним. Бездумне і безглузде лежання на дивані перед телевізором відновити сили не допоможе.

ТЕРЕЗИ

Хоч енергії вам не бракуватиме, витрачайте її економно – виконуйте передовсім важливі справи і відсувайте на другий план ті, які поки що можуть зачекати.

СКОРПІОН

Тиждень сприятливий для програмування щасливого майбутнього. Головне – ретельно візуалізувати його картини, опрацьовуючи і "промальовуючи" найдрібніші деталі.

СТРИЛЕЦЬ

Необхідно, незважаючи на можливі труднощі, зберігати гарний настрій. Навіть якщо на душі важко, треба "одягти" на обличчя усмішку – тоді форма і зміст обов'язково придуть у відповідність.

КОЗОРІГ

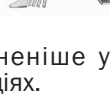
Складаючи плани на найближче майбутнє, необхідно враховувати ймовірний дефіцит енергії, який ви відчуватимете в цей час. Можливо, варто дати собі послаблення, виконуючи тільки першочергові завдання.

ВОДОЛІЙ

Нарешті вдасться знайти відповіді на важливі запитання, які давно не дають вам спокою. Отримавши їх, ви зможете почуватися впевненіше у складних життєвих ситуаціях.

РИБИ

Допомога іншим – справа хороша, але наступного тижня вам передусім необхідні подумати про власні інтереси: тільки залагодивши свої проблеми, можна буде надавати посильну допомогу іншим.

АНЕКДОТИ

– Не можу зараз із тобою говорити. У мене лише 2 відсотки...
– Зарядки?
– Бажання.

Якщо фотоальбомчик маленький і тоненький, а фотографія в ньому одна і страшненька – то це паспорт.

Читаю новини: «У столичному театрі сатири знайшли гаманець із значною сумою»...

Намагаюся зрозуміти: звідки в театрі з'явилися сатири?!

– Я хотів би купити сумочку в подарунок своїй дружині.
– Модель? Колір?
– Давайте будь-яку, вона все одно прийде її міняти.

Гірше за непроханого гостя може бути лише невипроводжений.

Художник-абстракціоніст не пам'ятає, де в нього картина, а де він витирав пензлика.

Суть усіх банківських пропозицій:

купить у нас 10 грн за 18 грн.

Деколи здається, що нарешті знайшов дружину з мізками. Придивишся – а це бігуді.

Сьогодні вранці до мене в кімнату залетів величезний джміль. Тепер це його кімната.

Суспільству потрібні токарі, інженери та вчені, а жінки народжують блогерів, коучів та фотографів.

Дружина чоловікові:

– У мене до тебе три прохання, два капризи та один ультиматум.

Життя – як вареник. Дсе довкола кипить, а ти ще не готовий.

ЯК ВРЯТУВАТИСЯ У СПЕКУ В КВАРТИРІ БЕЗ КОНДИЦІОНЕРА

влітку. Приберіть усі пухові ковдри, в'язані покривала тощо. Замість них краще використовуйте фліс, бавовну чи льон.

Варто також звернути увагу на підлогове покриття. Влітку на килимах може накопичуватися зайвий бруд, тому їх краще ретельно почистити, висушити, зібрати і залишити в шафі чи на балконі до настання холодів.

ОХОЛОДЖУЙТЕ ПОВІТРЯ ЛЬОДОМ

Якщо у вас приватний будинок, ви можете зіткнутися зі ще однією проблемою: сонце нагріває не лише стіни, а ще й дах. У такому разі можна скористатися льодом. Заморозьте в морозильній камері пляшки з водою і розкладіть їх по кутках будинку, коли стане дуже спекотно. Під час танення лід знижуватиме температуру повітря.

РІДШЕ КОРИСТУЙТЕСЯ ПОБУТОВОЮ ТЕХНІКОЮ

Домашні прилади під час роботи нагріваються, а тому в спекотні дні краще мінімізувати їхнє використання. Це стосується праски, телевізора, комп'ютера. Якщо вони розташовані у спальні, експерти радять вимикати їх хоча б за 2–3

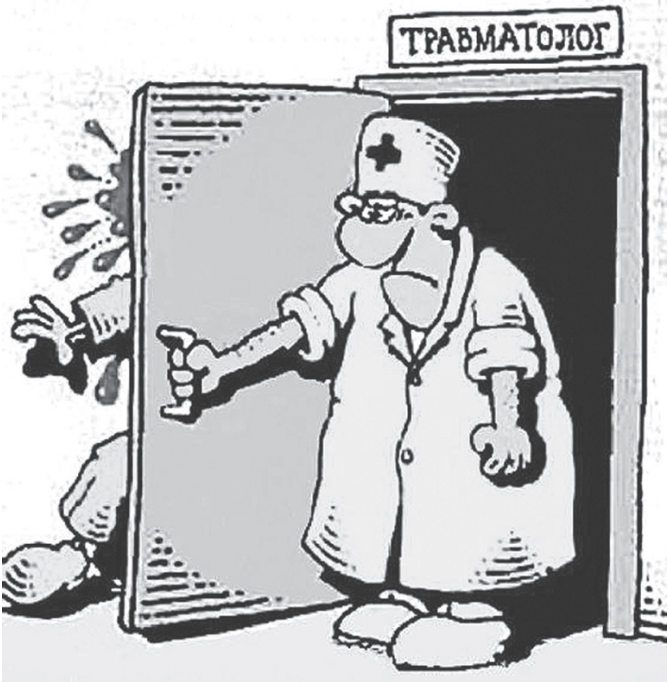

• Газета "Ужгород" • Засновник: ТОВ "Редакція газети “Ужгород” •
• Видавець: ТОВ "Редакція газети “Ужгород” • Головний редактор Олексій МЕГЕЛА •

АДРЕСА: пл. Жупанатська, 3 (у дворі Художнього музею) ДЛЯ ЛИСТІВ: 88000, УЖГОРОД, пл. Жупанатська, 3.
ТЕЛ./ФАКС: 61-63-43, 050 549 7314. E-MAIL: gazeta.uzhgorod@gmail.com

Свідоцтво про реєстрацію: №721/313Р серія 3Т від 30.01.2019. Р/р UA56 305299 00000 26005023600678 у Приватбанку м. Ужгорода, МФО 305299, код ЄДРПОУ 25439910. Ідентифікатор медіа: R30-01427
Номер видрукувано: “А-Прінт”, м. Тернопіль, тел. (0352) 52-27-37. www.a-print.com.ua.
Тираж 1050 екз. Замовлення № 1252.

Ми їздимо на море, аби підсвідомимо згадати той палеозойський час, коли ми могли плавати у воді де завгодно, вільно їсти планктон і не платити за це іншим риbam шалені гроші.

години до сну, щоб прилади та кімната охолонули.

ЗАМІНІТЬ ЗВИЧАЙНІ ЛАМПИ НА LED

Лампи розжарювання використовують для освітлення лише 10% енергії, а 90% йде на виділення тепла. Тому в спекотні дні ними краще не користуватися. Замініть їх на LED (світлодіодні) лампи, які нагріваються лише на 50 градусів Цельсія (звичайні на 180–220 градусів). До того ж така заміна допоможе заощадити електроенергію.

ВИКОРИСТОВУЙТЕ ВЕНТИЛЯТОР

Якщо повітря в кімнаті надто гаряче, обов'язково встановіть вентилятор лопатями до балкона чи відчиненого вікна, тоді пристрій витягуватиме тепле повітря і запускатиме прохолодніше. Підберіть вентилятор залежно від розмірів кімнати і своїх потреб.

ЗБІЛЬШТЕ ВОЛОГІСТЬ ПОВІТРЯ

У спеку повітря не лише гаряче, а ще й сухе. Щоб з вулиці не заходило теп-ло, час від часу обприскуйте москитну сітку чи штори прохолодною водою з пульверизатора. Також можна затінити вікно тканиною, попередньо замоченою у холодній воді. Тоді вітерець з вулиці стане приємнішим. Також можна наповнити ванну холодною водою і залишити двері відчиненими. Таким чином можна знизити температуру в кімнатах на 2 – 6 градусів.

ПРОВІТРЮЙТЕ ОСЕЛЮ ВРАНЦІ ТА ВВЕЧЕРІ

Остання порада може здатися дивною, але, коли в приміщенні спекотно, спробуйте закрити всі вікна і двері. Коли на вулиці спекотніше, ніж у вашій домівці, тепло додатково заходить і в приміщення. У пік спеки відчинені вікна не принесуть полегшення, тому провітрювати оселю краще вранці та ввечері, коли температура повітря знижується. У квартирі можна залишати відчиненими двері на балкон, а після того, як ви провітрили приміщення, зашторте вікно, щоб сонячне проміння не проникало всередину.

• Відповідальність за достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей несуть автори публікацій, а рекламної інформації та оголошень – рекламодавці. • Редакція може не поділяти поглядів авторів. • Редакція залишає за собою право редагувати матеріали. • Гонорар виплачується тільки за замовленими матеріалами. • Передплатний індекс газети “Ужгород” – 41807.